

sejde na tom, že propadlá částka nemá připadnouti zaměstnavateli přímo, nýbrž ve prospěch určitého fondu jím zřízeného, ježto se to nepřičí § 1336 obč. zák., a pokuta jest dostatečně určena, umluveno-li, že celý podíl na zisku zaměstnanci dosud nevyplacený má propadnouti. Podobná ustanovení mohou obsahovati pracovní řády podle § 88 a) živn. řádu (zák. ze dne 8. března 1885 ř. z. čís. 22) a příslušné částky jsou tam výslovně označeny jako konvenční pokuty (§ 88 g, 90 živn. ř.). Není důvodu, proč by se v souzené věci neměla umluvené újmě přiznati povaha konvenční pokuty. Nelze však schváliti názor dovolateův, že by takové ujednání se přičilo dobrým mravům, neboť jde o plat a zákonem (§ 6) byla přiznána při platu smluvní volnost zúčastněných osob. Odvolací soud, vycházející z mylného právního nazírání na věc, nezabýval se námitkou žalobcovou, že konvenční pokuta je přílišnou. Řízení není tedy zralé k rozhodnutí (§ 510 c. ř. s. a § 35 zák. čís. 131/1931), ježto odvolací soud neprobral se stranami potřebný skutkový podklad pro řešení této otázky, aby mohlo býti posouzeno, zda tu jsou předpoklady pro zmírnění smluvní pokuty (§ 38 zák. o obch. pom.).

Čís. 14079.

Držba služebnosti je sice možná, avšak nemůže býti při p o z e m - k o v ý c h služebnostech vykonávána pachtýřem »ve vlastním jméně«, nýbrž jen jménem vlastníka. Vykonává-li pachtýř obsah pozemkové služebnosti ve vlastním jméně, může tím nabytí držby této služebnosti jen jako o s o b n í služebnosti.

Držbu předchozího pachtýře nemůže si započítati, kdo nevstoupil do pachtovního poměru uzavřeného s předchůdcem, nýbrž stal se pachtýřem na základě samostatné pachtovní smlouvy, kterou s ním uzavřel majitel pozemku.

(Rozh. ze dne 5. ledna 1935, Rv I 2395/32.)

Žalobou, o niž tu jde, domáhali se žalobci A. S. a A. S. rozsudku, že žalovanému J. F. nepřisluší právo jízdy přes louku čís. kat. 562 na louku čís. kat. 563 v Ch., že žalovaný jest povinen to uznati a další jízdy přes louku čís. kat. 562 se zdržeti. P r v ý s o u d žalobu zamítl, o d v o l a c í s o u d změnil rozsudek prvního soudu a uznal podle žaloby, mimo jiné z těchto důvodů: Soud první zamítl žalobu proto, že žalovaný vydržel služebnost jízdy přes louku čís. kat. 562 v Ch., která jest vlastnictvím strany žalující, když zjistil, že žalovaný a jeho předchůdci v držbě louky čís. kat. 563 v Ch. jezdili tamtudy více než 30 let a tím vydrželi služebnost jízdy. S názorem tím soud odvolací nesouhlasí z těchto důvodů: Mezi stranami jest nesporno, že vlastníkem pozemku, podle tvrzení žalované strany panujícího, totiž louky čís. kat. 563, jest Útulek sv. Josefa na K. V. a že žalovaný jest pouze jeho pachtýřem již po 11 let a rovněž že byli jeho pachtýři manželé Z., po nichž on louku zpachtoval a že žalovaný osobuje si právo jízdy přes pozemek čís. kat. 562. K této okolnosti soud první nepřihlížel. Poněvadž žalovaný brání se proti zápůřčí žalobě žalobců vydržením práva služebnosti jízdy přes jejich louku čís.

kat. 562 započtením držby svých předchůdců, nejde o služebnost osobní, která zaniká smrtí oprávněného (§§ 524, 1448 obč. zák.), ale o služebnost polní (§ 477 obč. zák.). Této služebnosti nabývá se jejím výkonem, ale toliko tehdy, děje-li se výkon ve prospěch vlastníka pozemku a nese-li se úmysl vykonavatele služebnosti k výkonu ve prospěch hospodaření na tomto pozemku nebo ve prospěch jeho užívání, a mohou si nástupci v držbě panujícího pozemku takovouto držbu svých předchůdců započísti do doby vydržecí (§ 1493 obč. zák.). Žalovaný jako pachtýř pozemku čís. kat. 563 není však jeho držitelem, ale pouhým detentorem (§ 309 obč. zák.), takže nemůže býti v držbě práva služebnosti způsobilé k vydržení. Takovouto držbu mohou míti vlastníci a držitelé tohoto pozemku, neboť toliko ti mohou míti držitelskou vůli a tak mohou vykonávati držbu ve svém vlastním jméně (§ 312 obč. zák.). Kde však není držby, nemůže nastati ani vydržení (§ 1460 obč. zák.). Nebyli tudíž ani žalovaný ani předchozí pachtýři pozemku čís. kat. 563 v Ch. držiteli tohoto pozemku a nemohli služebnost jízdy přes pozemek čís. kat. 562 vydržeti. Také dřívější pachtýři nebyli ani právními předchůdci žalovaného v tvrzené jím držbě služebnosti jízdy, neboť mezi nimi nebylo žádného právního poměru, když pozemek ten byl propachtován vlastníkem pozemku čís. kat. 563 Útulkem sv. Josefa na K. V. přímo žalovanému a před ním přímo manželům Z. Šlo o dvě samostatné smlouvy pachtovní spolu nijak nesouvisející. Nezdařilo se proto žalovanému prokázati, že byl oprávněn k jízdě po pozemku žalobců čís. kat. 562 na základě vydržení, o něž právě opřel svoji obranu proti záporné žalobě žalobců.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolatel odkazuje se ke správnému odůvodnění napadeného rozsudku a k vývodům dovolání se uvádí: Je sice možnou držba služebnosti jako držba práva ve smyslu §§ 312 a 313 obč. zák., ježto tyto dopouštějí opětovný výkon jejich obsahu (Randa, Besitz 1879 str. 522 až 524). Avšak držba tato při pozemkových služebnostech nemůže býti vykonána pachtýřem jako obligačně oprávněným uživatelem nemovitosti, tedy pouhým jejím detentorem (§ 309, § 1090 obč. zák.) ve vlastním jméně (§ 312 obč. zák.), nýbrž jménem vlastníka pozemku jako jedině k tomu oprávněnému podmětu, obrazně řečeno, jménem panujícího pozemku pachtýřem spachtovaného (Fundí nomine, Randa 1c) str. 578). Vždyť pozemkovou služebností jest podle § 473 obč. zák. ona, která je spojena s držbou pozemku za účelem jeho výhodnějšího nebo pohodlnějšího užívání, a z povahy pozemkové služebnosti plyne, že osoba oprávněného i povinného jest určena vlastnictvím nemovitosti (čís. 12726 sb. n. s.). Počne-li tedy k užívání pozemku obligačně oprávněný pachtýř obsah pozemkové služebnosti ve vlastním jméně vykonávati, může tím nabýti držby této služebnosti toliko pro svoji vlastní osobu, tedy pouze jako osobní služebnosti (srov. sb. n. s. čís. 9762), a může v držbě této osobní služebnosti býti posessorně chráněn, nemůže však nabýti držby pozemkové služebnosti pro sebe, nýbrž mohl by jí nabýti

pouze jako zástupce vlastníka pozemku, kdyby tento tuto pro něho vykonávanou držbu schválil (Randa 1c str. 578 a 579). Je dále třeba, by výkon držby zástupcem dál se jménem a v úmyslu výkonu pro zastoupeného, a ve výkonu držby zástupcem má se podle okolností projevovati vůle zastoupeného k držbě (sb. n. s. čís. 5892). Nemůže-li však pachtýř držby věcné služebnosti pro sebe nabýti, nemůže se proti záporné žalobě vlastníka pozemku, na němž jako služebném tuto služebnost pro sebe tvrdí, brániti námitkou, že právo to pro sebe vydržel. Marně dovolatel odkazuje k rozhodnutí nejvyššího soudu sb. n. s. čís. 1014, neboť zásada v něm vyslovená, že k ochraně pachtovních práv proti tomu, kdo osobuje si k pachtované věci právo obmezující pachtovní právo, přísluší pachtýři nejen žaloba posesorní, nýbrž i žaloba petitorní, byla opuštěna plenárním rozhodnutím nejvyššího soudu sb. n. s. čís. 11674, podle něhož může pachtýř hájiti své pachtovní právo petitorní žalobou pouze proti propachtovatelům, nikoli však proti třetímu, jenž mu pachtovanou věc zadržuje nebo ho jiným způsobem v pachtovním užívání ruší. Právní názor dovolatelův, že výkonem služebnosti pachtýřem zachovává se právo služebnosti polní pro spachtovaný pozemek, a že každý propachtovatel přijímá tento výkon pro sebe a svůj pozemek, je v souzeném případě bez významu, ježto nebylo dovolatelem ve sporu ani tvrzeno, že vlastník pozemku č. kat. 563 jako propachtovatel s vykonáváním služebnosti jízdy dovolatelovy po cizím pozemku, t. j. po pozemku žalobců souhlasil a o tomto výkonu služebnosti byl vůbec věděl.

Dovolávání se na rozhodnutí čís. 2031 sb. n. s. nemůže žalovanému prospěti, neboť v rozhodnutí tom nebyla řešena otázka, nabyli-li žalovaný jako poživatel pozemku služebnosti jízdy vydržením, nýbrž byl-li žalovaný oprávněn žalobcům namítati, že vykonává jízdou jediné právo, kterého měšťanstvo jako majitel pozemku vydržením již nabylo. Správným je také názor odvolacího soudu, že by žalovaný nemohl se odvolávati na započtení držby svých předchůdců, dřívějších to pachtýřů pozemku, poněvadž žalovaný nevstoupil do pachtovního poměru smlouvou s nimi založeného, nýbrž stal se pachtýřem pozemku č. kat. 563 jako panujícího na základě úplně samostatné pachtovní smlouvy, kterou majitel pozemku s ním uzavřel. Byl tudíž dovolatel sice časovým, ale nikoli právním nástupcem svých předchůdců, jak to zákon v § 1493 obč. zák. pro započtení držby předchůdcovy požaduje (arg. slova: převezme věc od držitele. Viz Stubenrauchův komentář k § 1493 obč. zák.).

Čís. 14080.

Je-li týž soud soudem povolujícím exekuci a zároveň i úřadem poukazujícím ve smyslu prvního odstavce § 295 ex. ř., není formální závady, aby tento soud jako úřad poukazující v zastoupení čsl. státu nepodal rekurs proti usnesení, jež týž soud vydal jako soud exekuci povolující. Zastoupení finanční prokuraturou není v tomto případě třeba.

Poddlužníku přísluší právo k rekursu proti usnesení o povolení exekuce jen, přičiní-li se platební záповěď o s o b ě zákonu, byl-li jí poddlužník nenáležitě stížen nebo byly-li mu dány neodůvodněné příkazy.